
Thich Nhat Hanh's verklaring over klimaatverandering voor de VN

Originele Engelse versie:

[Thich Nhat Hanh's statement on Climate Change for the United Nations | Plum Village](#)

United Nations
Framework Convention on
Climate Change

In 2014 benaderde de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) Thich Nhat Hanh als internationaal religieus leider, met de vraag om een korte verklaring op te stellen over klimaatverandering en onze relatie tot elkaar en tot de aarde.

Deze verklaring werd gepubliceerd op de website van het UNFCCC, in de aanloop naar de klimaattop in Parijs in september 2015.

THICH NHAT HANH

Verliefd worden op de aarde

Deze mooie, vrijgeveige, leven gevende planeet die we de Aarde noemen heeft ieder van ons gebaard, en ieder van ons draagt de Aarde in iedere cel van ons lichaam.

Wij en de Aarde zijn één

De Aarde is onze moeder, die ons in elk moment voedt en beschermt: ze geeft ons lucht om te ademen, vers water om te drinken, voedsel om te eten en geneeskrachtige kruiden om ons te genezen als we ziek zijn. Elke ademhaling die we inademen bevat de stikstof, zuurstof, waterdamp en sporenelementen van onze planeet. Wanneer we met aandacht ademen, kunnen we ons interzijn ervaren met de delicate atmosfeer van de aarde, met alle planten en zelfs met de zon, waarvan het licht het wonder van fotosynthese mogelijk maakt. Bij elke ademhaling kunnen we de gemeenschap ervaren. Met elke ademhaling kunnen we genieten van de wonderen van het leven.

We moeten onze manier van denken en zien veranderen. We moeten ons realiseren dat de Aarde niet alleen ons milieu is. De Aarde is niet iets buiten ons. Door te ademen met volle aandacht en je lichaam te beschouwen, realiseer je je dat jij de Aarde bent. Je beseft dat je bewustzijn ook het bewustzijn van de Aarde is. Kijk om je heen - wat je ziet is niet je omgeving, maar dat ben jij.

Grote Moeder Aarde

Tot welke nationaliteit of cultuur we ook behoren, welke religie we ook aanhangen, of we nu boeddhisten, christenen, moslims, joden of atheïsten zijn, we kunnen allemaal zien dat de Aarde geen inerte materie is. Zij is een groot wezen, dat zelf vele andere grote wezens heeft gebaard - waaronder boeddha's en bodhisattva's, profeten en heiligen, zonen en dochters van God en de mensheid. De Aarde is een liefhebbende moeder, die alle volkeren en alle soorten zonder onderscheid voedt en beschermt.

Als je je realiseert dat de Aarde zoveel meer is dan alleen je omgeving, zul je worden bewogen om haar te beschermen op dezelfde manier als je jezelf zou beschermen. Dit is het soort bewustzijn, het soort ontwaken dat we nodig hebben, en de toekomst van de planeet hangt af van de vraag of we in staat zijn om dit inzicht te cultiveren of niet. De Aarde en alle soorten op Aarde zijn in echt gevaar. Maar als we een diepe relatie met de Aarde kunnen ontwikkelen, zullen we genoeg liefde, kracht en ontwaken hebben om onze manier van leven te veranderen.

Verliefd worden

We kunnen allemaal een gevoel van diepe bewondering en liefde ervaren als we de grote harmonie, elegantie en schoonheid van de Aarde zien. Een eenvoudige tak van kersenbloesem, het omhulsel van een slak of de vleugel van een vleermuis - allemaal getuigen ze van de meesterlijke creativiteit van de aarde. Elke vooruitgang in ons wetenschappelijk inzicht verdiept onze bewondering en liefde voor deze wonderbaarlijke planeet. Wanneer we de Aarde echt kunnen zien en begrijpen, wordt de liefde in ons hart geboren. We voelen ons verbonden. Dat is de betekenis van liefde: één zijn.

Pas als we echt weer verliefd zijn op de aarde, zullen onze daden voortkomen uit eerbied en het inzicht in onze onderlinge verbondenheid. Toch zijn velen van ons van de Aarde vervreemd geraakt. We zijn verloren, geïsoleerd en eenzaam. We werken te hard, ons leven is te druk, en we zijn rusteloos en afgeleid, we verliezen onszelf in de consumptie. Maar de Aarde is er altijd voor ons en biedt ons alles wat we nodig hebben voor onze voeding en genezing: de wonderbaarlijke maiskorrel, de verfrissende beek, het geurige bos, de majestueuze besneeuwde bergtop en het vrolijke vogelgezag bij zonsopgang.

Echt geluk is gemaakt van liefde

Velen van ons denken dat we meer geld, meer macht of meer status nodig hebben voordat we gelukkig kunnen zijn. We zijn zo druk bezig om ons leven te besteden aan het najagen van geld, macht en status dat we alle voorwaarden voor geluk die al beschikbaar zijn, negeren. Tegelijkertijd verliezen we onszelf in het kopen en consumeren van dingen die we niet nodig hebben, waardoor we zowel ons lichaam als de planeet zwaar onder druk zetten. Toch is veel van wat we drinken, eten, bekijken, lezen of luisteren, giftig, en vervuult het ons lichaam en geest met geweld, woede, angst en wanhoop.

Naast de kooldioxidevervuiling van onze fysieke omgeving kunnen we spreken van de geestelijke vervuiling van onze menselijke omgeving: de giftige en destructieve atmosfeer die we met onze manier van consumeren creëren. We moeten op zo'n manier consumeren dat dat echt onze vrede en ons geluk ondersteunt. Alleen als we duurzaam zijn als mens zal onze beschaving duurzaam worden. Het is mogelijk om gelukkig te zijn in het hier en nu.

We hoeven niet veel te consumeren om gelukkig te zijn; in feite kunnen we heel eenvoudig leven. Met volle aandacht kan elk moment een gelukkig moment worden. Genieten van één simpele ademtocht, een moment nemen om te stoppen en de helderblauwe hemel te aanschouwen, of om ten volle te genieten van de aanwezigheid van een geliefde, kan meer dan genoeg zijn om ons gelukkig te maken. Ieder van ons moet terugkomen om weer in contact te komen met onszelf, met onze geliefden en met de Aarde. Het is niet het geld, de macht of het consumeren dat ons gelukkig kan maken, maar het hebben van liefde en begrip in ons hart.

Het brood in je hand is het lichaam van de kosmos

We moeten op zo'n manier consumeren dat we ons medeleven in stand houden. En toch consumeren velen van ons op een manier die zeer gewelddadig is. Bossen worden gekapt om vee te kweken voor het vlees, of om graan te verbouwen voor sterke drank, terwijl miljoenen mensen in de wereld sterven van de honger. Het verminderen van de hoeveelheid vlees die we eten en alcohol die we consumeren met 50% is een ware liefdesdaad voor onszelf, voor de Aarde en voor elkaar. Eten met mededogen kan al helpen om de situatie waar onze planeet mee te maken heeft te veranderen en het evenwicht tussen onszelf en de Aarde te herstellen.

Niets is belangrijker dan broederschap en zusterschap

Er moet een revolutie plaatsvinden en die begint bij ieder van ons. We moeten wakker worden en verliefd worden op de aarde. We zijn al heel lang homo sapiens. Nu is het tijd om "homo conscius" [bewustzijn] te worden. Onze liefde en bewondering voor de Aarde heeft de kracht om ons te verenigen en alle grenzen, scheiding en discriminatie te verwijderen. Eeuwen van individualisme en concurrentie hebben een enorme vernietiging en vervreemding teweeggebracht. We moeten opnieuw echte communicatie tot stand brengen - waarachtige gemeenschap - met onszelf, met de Aarde en met elkaar als kinderen van dezelfde moeder. We hebben meer nodig dan nieuwe technologie om de planeet te beschermen. We hebben echte gemeenschap en samenwerking nodig.

Alle beschavingen zijn vergankelijk en moeten op een dag verdwijnen. Maar als we doorgaan met onze huidige koers, zal onze beschaving ongetwijfeld eerder worden vernietigd dan we denken. De Aarde heeft misschien miljoenen jaren nodig om te genezen, haar evenwicht te herstellen en haar schoonheid te herstellen. Ze zal zich kunnen herstellen, maar wij mensen en vele andere soorten zullen verdwijnen, totdat de Aarde voorwaarden kan genereren om ons weer in nieuwe vormen voort te brengen. Zodra we de vergankelijkheid van onze beschaving in vrede kunnen accepteren, zullen we bevrijd zijn van onze angst. Alleen dan

zullen we de kracht, het ontwaken en de liefde hebben die we nodig hebben om ons samen te brengen. Het koesteren van onze kostbare Aarde - verliefd worden op de Aarde - is geen verplichting. Het is een kwestie van persoonlijk en collectief geluk en overleven.